

ПРОЕКТНО- ВПРОВАДЖУВАЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК СКЛАДОВА ПЕДАГОГІЧНОЇ ІННОВАТИКИ

Мариновська Оксана Яківна –

доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри менеджменту та освітніх інновацій Івано-Франківського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти. Коло наукових інтересів: підготовка вчителя до інноваційної діяльності, проектно-впроваджувальна діяльність, формування готовності до проектно-впроваджувальної діяльності

Розглянуто сутність та особливості поліфункціонування поняття «проектно-впроваджувальна діяльність» як складової педагогічної діяльності. Висвітлено методологію інноваційних процесів у системі освіти, проаналізовано науково-психологічні джерела, наукові дослідження, в яких розкрито феномен інноваційної діяльності. Подано обґрунтування закономірностей та принципів формування готовності вчителів до проектно-впроваджувальної діяльності, охарактеризовано специфіку інноваційної діяльності, представлено структурну модель поняття «моделювання» та концептуально-логічну схему реалізації інноваційної діяльності. Здійснено обґрунтування технології проектно-впроваджувальної діяльності, визначено завдання цього процесу, розкрито систему розвитку професійного потенціалу вчителя як інтеграційного показника готовності до впровадження інновації, авторське визначення логіки реалізації науково-методичного проекту впровадження інновації, узагальнено відповідні висновки.

Ключові слова: інноваційна діяльність, проектно-впроваджувальна діяльність, проектування, проект.

Інновації – стратегічний ресурс інноваційного розвитку освіти школи, суспільства та держави зокрема, що забезпечують реалізацію стратегічних державних завдань підвищення доступності якісної й конкурен-

тоспроможної освіти. Проблема полягає в тому, що результати фундаментальних і прикладних наукових досліджень впроваджуються у практику локально, розроблені інновації використовуються обмежено й епізодично, що потребує, з одного боку, технологізації процесу їх упровадження, а з другого – підготовки вчителів до опанування новими видами інноваційної діяльності, зокрема проектно-впроваджувальною.

Методологію інноваційних процесів у системі освіти висвітлено в працях Л. Ващенко, С. Гончаренка, Г. Єльнікової, Л. Даниленко, В. Ільченко, В. Кременя, О. Козлової, О. Остапчук, В. Маслової, О. Савченко, Г. Селевка, Т. Сорочан, Т. Сущенко, А. Хуторського та ін. Аналіз наукової психолого-педагогічної літератури засвідчив наявність широкого кола досліджень, у яких розкрито теоретико-методологічні засади інноваційної діяльності. Однак питання стосовно проектно-впроваджувальної діяльності не було предметом спеціального педагогічного дослідження.

Модернізація національної системи освіти обумовлює потребу розроблення нових шляхів втілення досягнень науки в практику. Як справедливо зазначає В. Кремень, «система цінностей та норм освітньо-педагогічного процесу має культурно-історичний характер. Тому методологічно безплідними та хибними є позитивістські пошуки надісторичних раз і назавжди даних стандартів, норм та ідеалів освітнього процесу. Поступово втрачається сенс педагогічної діяльності, напрацьований на попередньому шаблі історичного розвитку. В освітянському просторі помітні спроби пошуку нового сенсу педагогічної діяльності, які ґрунтуються на нових засадах, адже стара система норм та стандартів вже не відповідає реаліям, а нова ще тільки формується» [8, с. 24].

Доцільність уведення поняття «проектно-впроваджувальна діяльність» зумовлена проектувальною, програмувальною роллю науки стосовно людської діяльності, яка «полягає в тому, що наука активно продукує ідеальні плани нових типів людської діяльності, відкриваючи тим самим такі її перспективи, які не виникають без науки або поза наукою» [11, с. 20–21]. Варто підкреслити, що розвиток сучасної педагогіки багато в чому пов'язаний із визнанням як об'єктивної реальності факту множинності варіантів розв'язання однієї педагогічної проблеми. С. Кримський пише про варіативне поле можливих реалізацій проекту як множину варіантів проектування [9, с. 142].

Проектність як феномен професійно-педагогічної діяльності суб'єктів інноваційних перетворень є передумовою виникнення нових видів проектної діяльності, зокрема проектно-технологічної (Л. Забродська, О. Онопрієнко, А. Цимбалару, Л. Хоружа, С. Ящук, Л. Онищук та ін.), проектно-рефлексивної (П. Лернер та ін.), проектно-впроваджувальної. Їх об'єднує педагогічне проектування, результат якого становить проект. Ціннісно-сміслова настанова його розробника зумовлює множинність проектних практик, наявність різних

способів вирішення актуального питання. У такий спосіб метод проектів як різновид педагогічного проектування є формою відображення проектної культури в освіті.

У процесі реалізації різних видів проектної діяльності вчитель постає співтворцем педагогічної культури, оскільки наділений здатністю продукувати нові знання, норми, ідеали, ідеї, гіпотези, образи професійно-педагогічної діяльності та поведінки тощо. Він на практиці втілює проекти, відображені на рівні нормативно-правової бази інноваційного розвитку освіти, розроблені під час фундаментальних і прикладних досліджень (теорії, інноваційні технології тощо) як суспільно й особистісно значущі моделі професійної діяльності.

Мета статті – розкрити проектно-впроваджувальну діяльність як складову педагогічної інноватики.

«Полісемія (багатозначність) багатьох педагогічних понять призводить до того, що визначеність їхнього розуміння досягається тільки в контексті, у певній системі міркувань» [5, с. 50]. Поняття «інноваційна діяльність», незважаючи на однозначність тлумачення у Положенні про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності [19], є багатозначним, що свідчить про його родову специфіку.

Інноваційна та дослідно-експериментальна діяльність. Інноваційною освітньою діяльністю в системі освіти є «діяльність, що спрямована на розроблення й використання у сфері освіти результатів наукових досліджень та розробок» [19, п. 1.2]. З одного боку, йдеться про розроблення інновацій у процесі дослідно-експериментальної роботи [18; 19, розд. 2], а з другого – про використання інновацій, власне інноваційну діяльність [19, розд. 3]. На практиці, аналізуючи інноваційну діяльність закладу освіти, вдаємося до уточнення: яка саме діяльність мається на увазі (чи розробляємо, чи використовуємо в школі інновації). Так, якщо видано наказ про здійснення дослідно-експериментальної роботи всеукраїнського або регіонального рівня, то, зрозуміло, що інноваційний потенціал школи – високий; педагогічний колектив у співпраці з ученими-дослідниками розробляють інновацію. Як бачимо, розуміння досягається тільки в контексті, що є свідченням полісемії цього поняття як поліфункціонального феномену.

Проблема на фундаментальному рівні полягає в тому, що поняття «інноваційна діяльність» поєднує дві різні змістово-функціональні моделі. Одна відображає логіку наукового педагогічного дослідження (розроблення нових знань ученими-дослідниками – ідеї, концепції, підходи, технології та ін., що їх на практиці розробляють, апробують педагогічні працівники під час експерименту), а друга – логіку впровадження результатів наукових досліджень (інновацій) у практику, що докорінно відрізняються як змістовно, так і функціонально. «Важливо розрізнити експериментальну й інноваційну роботу в школі як різні види робіт, що мають різну логіку, – зазначає професор

С. Д. Поляков. – Експериментальна робота має здійснюватися за логікою наукової, а інноваційна – не за логікою науки, а за логікою практики» [20]. Дослідно-експериментальна діяльність поєднує пошуково-дослідну роботу та експериментальну перевірку ефективності інновації, що має істотно поліпшити результати освітньої діяльності.

Поняття «інноваційна діяльність» є родовим, тож потребує врахування його видової специфіки. Вона полягає в принципових відмінностях між дослідно-експериментальною («розроблення» новації) та впроваджувальною роботою («використання результатів наукових досліджень та розробок») – інноваційною [19]. Дослідно-експериментальна робота обумовлена специфікою цілей та дослідних завдань педагогічного експерименту щодо розроблення інновації ученими, а інноваційна (впроваджувальна) – методичною метою вчителя-новатора. Обираючи інновацію для застосування, він враховує її цільове призначення та здатність розв'язувати конкретні проблеми.

Використання та впровадження інновацій. Відповідно до Положення про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності використанням освітніх інновацій у системі освіти є : «забезпечення доступу до них суб'єктам інноваційної освітньої діяльності; зберігання інформації про освітні інновації; створення банків освітніх інновацій; поширення інформації про освітні інновації; підготовка суб'єктів інноваційної освітньої діяльності до використання освітніх інновацій» [19, п. 3.2].

Мовна одиниця «впроваджувати» тлумачиться як «уводити когось куди-небудь; втягувати в що-небудь; надавати певного стану; вводити що-небудь у дію, практику тощо» [1, с. 161]. У контексті дослідницьких завдань йдеться про процес упровадження найновіших досягнень науки в практику. Зауважимо, що іноді поряд з терміном «упровадження», яким позначають систему заходів для обов'язкового застосування результатів наукових досліджень, послуговуються терміном «використання». Останній позначає процес ініціативного застосування результатів досліджень окремими вчителями, педагогічними колективами. Він може мати стихійний та епізодичний характер. Системність у використанні інновацій передбачає наявність науково обгрунтованої системи діяльності щодо їх упровадження, управління цим процесом.

М. Красовицький, Т. Бесіда й А. Сердюк вважають, що «за всієї різноманітності підходів до визначення поняття «впровадження» усі дослідники погоджуються з тим, що це спеціально організована система вивчення результатів фундаментальних і прикладних досліджень та їх втілення в реальний досвід педагогічної діяльності» [7, с. 25]. Стосовно системи підвищення кваліфікації педагогічних працівників найповнішим, на думку вчених, є визначення П. Карташова: «Упровадження досягнень педагогічної науки – це свідомо організована вченими, працівниками органів народної освіти, учите-

лями, методичними закладами цілеспрямована, науково обґрунтована система діяльності щодо вдосконалення практики навчання і виховання на основі рекомендацій, які є результатом сучасних наукових досліджень» [7, с. 25].

Учені П. Карташов, В. Сластьонін, Л. Подимова та ін. звертають увагу, що впровадження інновацій не варто ототожнювати з поширенням передового педагогічного досвіду: «Це особливий вид співвідношення теорії і практики, що вирізняється зумисними діями й цілеспрямованістю. Будучи спеціально організованим, він постає активним процесом, що передбачає подолання труднощів, що трапляються на його шляху» [21, с. 39]. Специфіка інноваційної діяльності полягає в тісному функціональному взаємозв'язку інновацій з педагогічним досвідом, зокрема передовим. Він є об'єктом дослідження педагогічної науки, джерелом інноваційної освітньої діяльності. Л. Даниленко пише, що передовий педагогічний досвід не є педагогічною інновацією, але інновація може ним стати в результаті свого розвитку. Не всі творчі ініціативи також стають інновацією.

Технологічне проектування впровадження інновацій. Основою будь-якої діяльності є проектування як процес, результат якого становить проект.

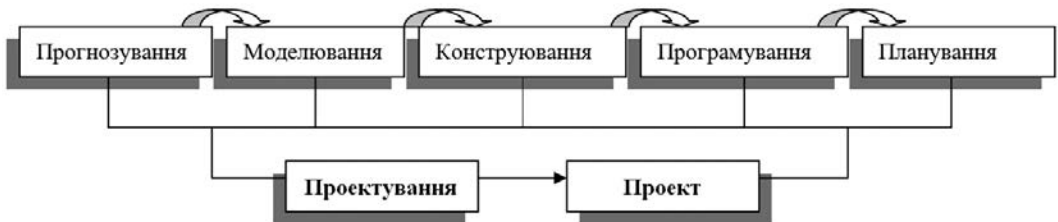

Рис. 1. Структурна модель поняття «проектування»

Поліфункціональність поняття «проектування» в контексті педагогічної інноватики полягає в тому, що проектується як «розроблення», так і «використання» інновації. З огляду на специфіку дослідно-експериментальної роботи результатом педагогічного проектування є проект освітньої інновації. Це «вперше створені, вдосконалені освітні, навчальні, виховні, управлінські системи, їх компоненти, що мають істотно поліпшити результати освітньої діяльності» [19]. «Орієнтація на результат – це вибір змісту інновації, відповідно, визначення кінцевої мети інноваційних змін» [2, с. 30]. Водночас проект як результат проектування може поставати як технологія ведення власне інноваційної діяльності, що орієнтує на використання інновацій, результатів наукових досліджень і розробок, зокрема їх впровадження, потребує формування готовності вчителя-практика до застосування інновацій.

Якщо інноваційна діяльність передбачає проектування процесу апробації, адаптації та впровадження інновації, то проектно-впроваджувальна

– проектування процесу апробації, адаптації та впровадження інновації за допомогою методу проектів. Такий різновид проектування є технологічним, оскільки застосовуються проектні технології (метод проектів) у методичній роботі.

Розрізняємо проект як результат педагогічного проектування інновації вченими, практиками та проект як технологію (метод проектів) проектування процесу впровадження інновації, у результаті якої формується готовність учителя до проектно-впроваджувальної діяльності. Адже ефективність процесу впровадження освітніх інновацій залежить від їх готовності до реалізації такої діяльності, тому метод проектів покладено в основу розроблення технології проектно-впроваджувальної діяльності.

По суті, проект – проблема, яка потребує розв’язання з допомогою плану: «У житті, у різних сферах діяльності людина повинна не тільки вирішувати поставлені й сформульовані кимось проблеми, а й уміти їх самостійно виявляти та визначати як мету діяльності. Як зауважив С. Рубінштейн, «перша ознака мислячої людини – це вміння бачити проблеми там, де вони є». Проблемне бачення дає можливість «схопити» суперечність, іноді конфліктуючі сторони того, що вивчається, – пише В. Загвязинський, – розуміти її складність, сприймати динаміку, глибше проникати, таким чином, у сутність явищ. Воно створює передумови для обґрунтованого передбачення» [5, с. 38].

Інноваційна та проектно-впроваджувальна діяльність. «Інноваційна діяльність – це особливий вид діяльності. Її призначення – зміни в способах і змісті освітньої практики з метою підвищення її ефективності, – пишуть В. Лазарев і Б. Мартіросян. – Інноваційну діяльність можна розглядати як цілеспрямовані перетворення практики освітньої діяльності за рахунок створення, поширення й освоєння нових освітніх систем або якихось їх компонентів» [10].

Основу та зміст інноваційних освітніх процесів становить інноваційна діяльність, «сутність якої полягає в оновленні педагогічного процесу, внесенні новоутворень у традиційну систему, що передбачає найвищий ступінь педагогічної творчості» [4, с. 22]. Інноваційну та проектно-впроваджувальну діяльність поєднує те, що вони мають на меті «оновлення педагогічного процесу» засобами «внесення новоутворень». Однак, інноваційна діяльність не зводиться до застосування інновацій, а охоплює також процес їх розроблення, дослідно-експериментальної перевірки та апробації, тоді як проектно-впроваджувальна дає відповіді на питання, які «новоутворення» вибрати та як їх ефективно «вносити» в педагогічний процес.

Якщо інноваційна діяльність є процесом введення інновацій у навчання, виховання та управління загальноосвітнім навчальним закладом, що охоплює повний «життєвий цикл» педагогічної інновації [3, с. 18], то проектно-впроваджувальна – завершальні стадії цього циклу, а саме: усвідомлений

вибір, апробацію, адаптацію та впровадження інновацій, експериментально перевічених і рекомендованих до застосування. Таким чином, проектно-впроваджувальна діяльність як різновид інноваційної передбачає цілеспрямований, планований та керований процес формування готовності вчителів у післядипломній освіті до впровадження найновіших досягнень науки в практику.

Змоделюємо концептуально-логічну схему реалізації інноваційної діяльності (рис. 2).

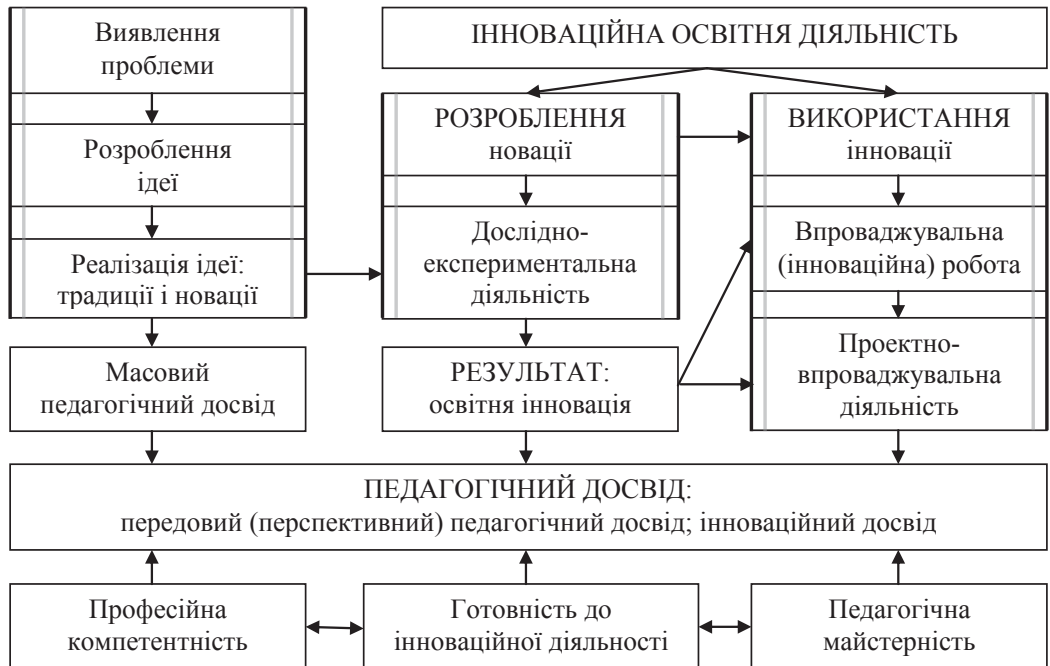

Рис. 2. Концептуально-логічна схема здійснення інноваційної діяльності

Поняття «проектно-впроваджувальна діяльність». Понятійно-категорійний апарат науки постійно розвивається шляхом уведення нових понять і поглиблення розуміння сутності тих, що використовуються. У дослідників «формується уявлення про багатозначність, багатовимірність, розвиток педагогічного явища, що збагачує понятійне уявлення, знімає багато суперечностей і різнотлумачень...», – пише В. Загвязінський. – Адже в реальному педагогічному процесі відбувається їх рух, перетворення змісту вказаних понять з однієї форми в іншу. Подібні суперечки щодо дефініцій мають далеко не формальний характер, вони відображають поглиблення пізнання сутності досліджуваного, повніше відображення його структури й динаміки» [5, с. 49–50].

На підставі мисленнєвого експерименту [13, с. 59–73] розкрито сутність і структуру поняття «проектно-впроваджувальна діяльність». Як зауважує В. Краєвський, гіпотеза, що висувається на початку мисленнєвого експерименту, до певної міри вже втілює модельне уявлення про перебіг передбачуваної роботи чи її результати [6, с. 120]. Якщо виходити з припущення, що будь-яка діяльність – процес розв’язання проблем [17, с. 22], то проектно-впроваджувальна діяльність, що виходить на проектування способів розв’язання проблем за допомогою інновацій.

По-перше, поняття “проектно-впроваджувальна діяльність” доцільно розглядати як якісно нове утворення, результат інтеграції різних передбачень у взаємодії. Наявність спільних інваріантних ознак вказує на його родові зв’язки із системою понять «педагогічна діяльність», «проектування», «проект», «упровадження». По-друге, наявність індивідуальних і спорадичних ознак обґрунтовує його поліфункціональність. Як елемент цілісної системи термін може існувати самостійно, оскільки входить до моделі професійно-педагогічної діяльності не всіма своїми гранями, аспектами, якостями, а лише тими, що є значимими для конкретного суб’єкта діяльності. По-третє, поняття доцільно розглядати як окрему систему (система проектно-впроваджувальної діяльності) або елемент системи вищого порядку (технологія, форма науково-методичної роботи тощо). Це залежить від комбінації та рівня ієрархії інваріантних, індивідуальних і спорадичних ознак поняття, спроектованих на образ світу суб’єкта проектно-впроваджувальної діяльності. По-четверте, системним компонентом поняття є педагогічне проектування, результат якого становить проект як технологія розв’язання проблем практики за допомогою педагогічних технологій.

Обґрунтовано зміст і структуру поняття «проектно-впроваджувальна діяльність», яка представлена покомпонентно: проблематизація, цілепокладання, концептуалізація, прогнозування, моделювання, конструювання, програмування, планування й реалізація, моніторинг. Отже, це технологічна за сутністю діяльність, оскільки передбачає самостійне виявлення проблеми в професійній роботі вчителя, обґрунтування шляхів її розв’язування з використанням педагогічних технологій, розроблення персонал-технології досягнення передбачуваного результату й упровадження цієї технології в практику [14].

Технологічна логіка проектно-впроваджувальної діяльності. Технологія проектно-впроваджувальної діяльності [15, с. 314–319] передбачає реалізацію науково-методичного проекту, розробленого відповідно до змісту й структури поняття цієї діяльності

Цільове призначення технології проектно-впроваджувальної діяльності – розвиток професійного потенціалу вчителя як інтегрованого показника готовності до впровадження інновації.

Зазначимо, що запропоноване визначення поняття розкриває технологічну логіку розроблення та реалізації науково-методичного проекту впровадження інновації (таблиця).

Таблиця

Технологія проектно-впроваджувальної діяльності

Етапи технології	Технологічна логіка	Структурні компоненти проекту	Загальна характеристика змісту проектно-впроваджувальної діяльності
1. Проблемно-пошуковий	Самостійне виявлення проблеми в професійній роботі	Проблематизація	Виокремлення сутнісного ядра проблеми, розробка моделі розв'язання
		Цілепокладання	Вибір технології як засобу вирішення конкретної проблеми практики
			Формування мети проекту
			Конкретизація завдань
2. Науково-дослідницький	Обґрунтування шляхів її розв'язання з використанням педагогічних технологій	Концептуалізація	Систематизація та аналіз зібраного матеріалу з метою розкриття сутності, з'ясування специфіки застосування обраної технології
		Прогнозування	Самоаналіз педагогічного досвіду з упровадження технології
			Визначення критеріїв змін
			Опис очікуваних результатів
3. Практико-орієнтований	Розроблення персонал-технології досягнення передбачуваного результату	Моделювання	Розроблення модифікаційної моделі реалізації технології
		Конструювання	Конструювання одного з варіантів персонал-технології: адаптований, індивідуальний, авторський
			Технологічний опис етапів персонал-технології

4. Упроваджувально-результативний	Упровадження цієї технології в практику роботи вчителів	Програмування	Розроблення змістових ліній науково-методичного супроводу
		Планування й реалізація	Розроблення поетапного плану заходів реалізації проекту
		Моніторинг	Моніторинг якості проекту

Персонал-технологія вчителя. Використання поняття «персонал-технологія» обґрунтовується потребою в персоналізації професійної роботи вчителя, зокрема щодо впровадження інновацій. Це зміст особистісно орієнтованого навчання дорослих, що вказує на один із можливих модифікаційних варіантів застосування інновації на практиці конкретним педагогом з метою досягнення передбачуваного результату. Таким чином, персонал-технологія, з одного боку, розкриває рівень індивідуально-виконавської майстерності вчителя, а з другого – технологізує педагогічний досвід суб'єкта проектно-впроваджувальної діяльності в процесі апробації, адаптації та впровадження нововведення.

Специфіка проектно-впроваджувальної діяльності. Її обґрунтують особливості поліфункціонування поняття в різних сферах професійно-трудова діяльності. Множинність варіантів її розгортання суб'єктами професійної діяльності відображено на рівні поліфункціонування поняття. Якщо суб'єктом такої діяльності постає вчитель, то йдеться про застосування методу проектів як технології впровадження інновацій у навчально-виховному процесі; керівник школи – в управлінській діяльності, а керівник методичного об'єднання зосереджує увагу на формах науково-методичної роботи, самоосвіті; методист інституту післядипломної педагогічної освіти, районного (міського) методичного кабінету, інформаційно-методичного центру – на системі проектно-впроваджувальної діяльності, технології формування готовності вчителів до її здійснення тощо.

Концептуалізація варіативності в тлумаченні поняття «проектно-впроваджувальна діяльність» обґрунтована науковими уявленнями щодо сформованості образу світу в конкретної людини (Н. Завалова, Є. Климов, О. Леонтєв, Б. Ломов, А. Нарішкін, В. Петухов, В. Пономаренко, С. Смирнов), що є передумовою й результатом проектно-впроваджувальної діяльності. Образ світу – це особистісно значуща система знань суб'єкта діяльності, цілісність знань про реальність, вихідний пункт і результат кожного пізнавального процесу, взаємодії особистості зі світом. Образів світу стільки, скільки людей, тому одним із чинників типізації є професійно-трудова діяльність, зокрема вчителя, керівника школи, методиста та ін. Саме специфіка їхньої роботи (Є. Климов) відображає одну з граней поняття «проектно-впроваджувальна діяльність» як цілісного утворення.

На нашу думку, проектні технології підготовки вчителів можуть бути різними, але їх поєднує спільний результат – готовність до інноваційної діяльності. Застосування методу проектів для впровадження освітніх інновацій розкриває сутність проектно-впроваджувальної діяльності. Вона має розроблену відповідну технологію та діагностичний інструментарій, що на практиці реалізує концептуальні ідеї методичного менеджменту (самоменеджменту) інновацій [12]. Як різновид інноваційної діяльності проектно-впроваджувальна діяльність є складовою педагогічної інноватики.

Список використаних джерел

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови / [уклад. і голов. ред. Бусел В. Т.]. – К. ; Ірпінь : Перун, 2002. – 1440 с.
2. Герасимов Г. И. Инновации в образовании: сущность и социальные механизмы / Георгий Иванович Герасимов, Людмила Васильевна Илюхина ; [наук. ред. Ю. Г. Волков]. – Ростов н/Д. : НМД «Логос», 1999. – 136 с.
3. Даниленко Л. Менеджмент інновацій в освіті / Лідія Даниленко. – К. : Шкіл. світ, 2007. – 120 с. – (Б-ка “Шк. світу”)
4. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології : [навч. посіб.] / Ілона Миколаївна Дичківська. – К. : Академвидав, 2004. – 352 с.
5. Загвязинский В. И. Методология и методика дидактического исследования / Владимир Ильич Загвязинский. – М. : Педагогика, 1982. – 160 с.

6. *Краевский В. В.* Моделирование в педагогическом исследовании / В. В. Краевский // Введение в научное исследование по педагогике : учеб. пособие для студ. пед. ин-тов / [Ю. К. Бабанский, В. И. Журавлев, В. К. Розов. и др.] ; под ред. В. И. Журавлева. – М. : Просвещение, 1988. – С. 107–122.
7. *Красовицкий М. Ю.* От педагогической науки к практике / М. Ю. Красовицкий, Т. И. Беседа, А. В. Сердюк ; под ред. М. М. Красовицкого. – К. : Рад. шк., 1990. – 191 с.
8. *Кремень В. Г.* Національна освіта як соціокультурне явище / Василь Григорович Кремень // Кремень В. Г. Освіта і наука України: шляхи модернізації (Факти, роздуми, перспективи). – К. : Грамота, 2003. – С. 20–25.
9. *Кримський С. Б.* Запити філософських смислів / Сергій Борисович Кримський. – К. : Парапан, 2003. – 240 с.
10. *Лазарев В. С.* Педагогическая инноватика: объект, предмет и основные понятия [Электронный ресурс] / В. С. Лазарев, Б. П. Мартиросян // Педагогика. — 2004. — № 4. — С. 11–21. — Режим доступа: http://www.portalus.ru/modules/shkola/rus_readme.php?subaction=showfull&id=1193231110&archive=1195596940&start_from=&ucat=&
11. *Лекторский В. А.* Диалектика практики и теории / Владислав Александрович Лекторский, Владимир Сергеевич Швырев // Вопросы философии. – 1981. – № 11. – С. 12–24.
12. *Мариновська О. Я.* «Віртуальна кафедра педагога-новатора»: технологія організації самостійної роботи у системі підвищення кваліфікації педагогічних працівників [Електронний ресурс] / О. Я. Мариновська. – Режим доступа: <http://www.ipro.if.ua/index.php/2012-10-23-11-51-07>.
13. *Мариновська О. Я.* Мисленневий експеримент як метод уведення системних понять: теорія і практика / Оксана Яківна Мариновська // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка : зб. наук. пр. / ред. кол.: В. С. Курило (голов. ред.). – Луганськ : ЛНУ ім. Т. Шевченка, 2013. – Вип. 5 (264), ч. 1. – С. 59–73. – (Сер. «Педагогічні науки»).
14. *Мариновська О. Я.* Поняття «проектно-впроваджувальна діяльність»: сутність, специфіка, особливості поліфункціонування / О. Я. Мариновська // Педагогіка формування творчої особистості у вищій школі і загальноосвітній школах : зб. наук. пр. / [редкол. : Т. І. Сущенко (голов. ред.) та ін.]. – Запоріжжя, 2011. – Вип. 19 (72). – Розд. «Теоретичні основи сучасної педагогіки та освіти». – С. 189–196.

15. *Мариновська О. Я.* Теоретичні засади технології проектно-впроваджувальної діяльності вчителя / О. Я. Мариновська // Педагогіка формування творчої особистості у вищій школі і загальноосвітній школах : зб. наук. пр. / [редкол. : Т. І. Сущенко (голов. ред.) та ін.]. – Запоріжжя, 2011. – Вип. 20 (73). – Розд. “Загальноосвітня школа”. – С. 314–319.
16. *Мариновська О. Я.* Формування готовності вчителів до проектно-впроваджувальної діяльності: теорія і практика : монографія / Оксана Яківна Мариновська. – Івано-Франківськ : Симфонія-форте ; Полтава : Довкілля, 2009. – 500 с.
17. Петербургская школа: образовательные программы / [О. Е. Лебедев, А. П. Тряпицына, Е. И. Казакова и др.]; под ред. О. Е. Лебедева. – СПб. : Спец. лит., – 1999. – 182 с.
18. Положення про експериментальний загальноосвітній навчальний заклад : наказ МОН України № 114 від 20.02.2002, із змін. і доп., внесеними наказом МОН України № 1054 від 23.11.2009.
19. Положення про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності : наказ МОН України № 522 від 07.11.2000, із змін. і доп., внесеними наказом МОНмолодьспорту України № 1352 від 30.11.2012.
20. Стенограмма дискуссии “Инновации в образовании: ожидания и возможности” [Электронный ресурс] / Ульяновский институт повышения квалификации и переподготовки работников образования, 2009. – Режим доступа до: <http://uipk.narod.ru/diskons/nlrip/discussion.doc>
21. *Сластенин В. А.* Педагогика: инновационная деятельность / В. А. Сластенин, Л. С. Подымова. – М. : ИЧП «Издательство «Магистр», 1997. – 224 с.

References

1. Velykyi tlumachnyi slovnyk suchasnoi ukrainiskoi movy / [uklad. i holov. red. Busel V. T.]. – К. ; Irpin : Perun, 2002. – 1440 s.
2. Gerasimov G. I. Innovacii v obrazovanii: sushhnost' i social'nye mehanizmy / Georgij Ivanovich Gerasimov, Ljudmila Vasil'evna Iljuhina ; [nauk. red. Ju. G. Volkov]. – Rostov n/D. : NMD «Logos», 1999. – 136 s.
3. Danylenko L. Menedzhment innovatsii v osviti / Lidiia Danylenko. – К. : Shkil. svit, 2007. – 120 s. – (B-ka “Shk. svitu”)
4. Dychkivska I. M. Innovatsiini pedahohichni tekhnolohii : [navch. posib.] / Iona Mykolaivna Dychkivska. – К. : Akademvydav, 2004. – 352 s.

5. Zagvjazinskij V. I. Metodologija i metodika didakticheskogo issledovanija / Vladimir Il'ich Zagvjazinskij. – M. : Pedagogika, 1982. – 160 s.
6. Kraevskij V. V. Modelirovanie v pedagogicheskom issledovanii / V. V. Kraevskij // Vvedenie v nauchnoe issledovanie po pedagogike : ucheb. posobie dlja stud. ped. in-tov / [Ju. K. Babanskij , V. I. Zhuravlev, V. K. Rozov. i dr.] ; pod red. V. I. Zhuravleva. – M. : Prosveshhenie, 1988. – S. 107–122.
7. Krasovickij M. Ju. Ot pedagogicheskoy nauki k praktike / M. Ju. Krasovickij , T. I. Beseda, A. V. Serdjuk ; pod red. M. M. Krasovickogo. – K. : Rad. shk., 1990. – 191 s.
8. Kremen V. H. Natsionalna osvita yak sotsiokulturne yavvyshche / Vasyl Hryhorovych Kremen // Kremen V. H. Osvita i nauka Ukrainy: shliakhy modernizatsii (Fakty, rozdumy, perspektyvy). – K. : Hramota, 2003. – S. 20–25.
9. Krymskij S. B Zapyty filosofskykh smysliv / Serhii Borysovych Krymskij.– K. : Parapan, 2003. – 240 s.
10. Lazarev B. C. Pedagogicheskaja innovatika: ob#ekt, predmet i osnovnye ponjatija [Elektronnij resurs] /B. C. Lazarev, B. P. Martirosjan // Pedagogika. — 2004. – № 4. – S. 11–21. – Rezhim dostupu: http://www.portalus.ru/modules/shkola/rus_readme.php?subaction=showfull&id=1193231110&archive=1195596940&start_from=&ucat=&
11. Lektorskij V. A. Dialektika praktiki i teorii / Vladislav Aleksandrovich Lektorskij, Vladimir Sergeevich Shvyrev // Voprosy filosofii. – 1981. – № 11. – S. 12–24.
12. Marynovska O. Ya. «Virtualna kafedra pedahoha-novatora»: tekhnolohiia orhanizatsii samostiinoi roboty u systemi pidvyshchennia kvalifikatsii pedahohichnykh pratsivnykiv [Elektronnyi resurs] / O. Ya. Marynovska. – Rezhym dostupu: <http://www.ippo.if.ua/index.php/2012-10-23-11-51-07>.
13. Marynovska O. Ya. Myslennievyi eksperyment yak metod uvedennia systemnykh poniat: teoriia i praktyka / Oksana Yakivna Marynovska // Visnyk Luhanskoho natsionalnogo universytetu imeni Tarasa Shevchenka : zb. nauk. pr. / red. kol.: V. S. Kurylo (holov. red.). – Luhansk : LNU im. T. Shevchenka, 2013. – Vyp. 5 (264), ch. 1. – S. 59–73. – (Ser. «Pedahohichni nauky»).
14. Marynovska O. Ya. Poniattia «proektno-vprovadzhuvalna diialnist»: sutnist, spetsyfika, osoblyvosti polifunktsionuvannia / O. Ya. Marynovska // Pedahohika formuvannia tvorchoi osobystosti u vyshchii shkoli i zahalnoosvitnii shkolakh : zb. nauk. pr. / [redkol. : T. I. Sushchenko (holov.

- red.) ta in.]. – Zaporizhzhia, 2011. – Vyp. 19 (72). – Rozd. «Teoretychni osnovy suchasnoi pedahohiky ta osvity». – S. 189–196.
15. Marynovska O. Ya. Teoretychni zasady tekhnolohii proektno-vprovadzhuvalnoi diialnosti vchytelia / O. Ya. Marynovska // Pedahohika formuvannia tvorchoi osobystosti u vyshchii shkoli i zahalnoosvitnii shkolakh : zb. nauk. pr. / [redkol. : T. I. Sushchenko (holov. red.) ta in.]. – Zaporizhzhia, 2011. – Vyp. 20 (73). – Rozd. “Zahalnoosvitnia shkola”. – S. 314–319.
  16. Marynovska O. Ya. Formuvannia hotovnosti vchyteliv do proektno-vprovadzhuvalnoi diialnosti: teoriia i praktyka : monohrafiia / Oksana Yakivna Marynovska. – Ivano-Frankivsk : Symfoniia-forte ; Poltava : Dovkillia, 2009. – 500 s.
  17. Peterburgskaja shkola: obrazovatel'nye programmy / [O. E. Lebedev, A. P. Trjapicyna, E. I. Kazakova i dr.] ; pod red. O. E. Lebedeva. – SPb. : Spec. lit., – 1999. – 182 s.
  18. Polozhennia pro eksperymentalnyi zahalnoosvitnii navchalnyi zaklad : nakaz MON Ukrainy # 114 vid 20.02.2002, iz zmin. i dop., vnesenymy nakazom MON Ukrainy # 1054 vid 23.11.2009.
  19. Polozhennia pro poriadok zdiisnennia innovatsiinoi osvitnoi diialnosti : nakaz MON Ukrainy # 522 vid 07.11.2000, iz zmin. i dop., vnesenymy nakazom MONmolodsportu Ukrainy # 1352 vid 30.11.2012.
  20. Stenogramma diskussii “Innovacii v obrazovanii: ozhidanija i vozmozh-nosti” [Elektronnij resurs] / Ul'janovskij institut povysnenija kvalifikacii i perepodgotovki robotnikov obrazovanija, 2009. – Rezhim dostupu do: <http://uipk.narod.ru/diskons/nilrip/discussion.doc>
  21. Slastenin V. A. Pedagogika: innovacionnaja dejatel'nost' / V. A. Slastenin, L. S. Podymova. – M. : IChP «Izdatel'stvo «Magistr», 1997. – 224 s.

Мариновская О. Я.

ПРОЕКТНО-ВНЕДРЕНЧЕСКАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ КАК СОСТАВЛЯЮЩАЯ ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ ИННОВАТИКИ

Рассмотрена сущность и особенности полифункционационирования понятия «проектно-внедренческая деятельность» как составляющей педагогической деятельности. Рассмотрена методология инновационных процессов в системе образования, проанализированы научно-психологические источники, научные исследования, в которых раскрыт феномен инновационной деятельности. Представлены обоснования закономерностей и принципов

формирования готовности учителей к проектно-внедренческой деятельности, охарактеризована специфика инновационной деятельности, приведена структурная модель понятия «моделирование» и концептуально-логическая схема осуществления инновационной деятельности. Дано обоснование технологии проектно-внедренческой деятельности, определено целевое назначение данного процесса, освещена система развития профессионального потенциала учителя как интеграционного показателя готовности к внедрению инновации, представлено авторское определение логики реализации научно-методического проекта внедрения инновации, обобщены соответствующие выводы.

Ключевые слова: инновационная деятельность, проектно-внедренческая деятельность, проектирование, проект.

Marynovska O. Y.

PROJECT IMPLEMENTING AS A COMPONENT PEDAGOGICAL INNOVATION

In the article, the essence and the peculiarities of the polyfunctional term “project-implementation activity” as a component of a pedagogical activity are discovered. The author described the methodology of the innovative processes in the education system, conducted the analysis of the scientific and psychological sources as well as the researches which provide the phenomenon of the innovative activity. In the article content, the dependency and the principles of the formation of the teachers’ readiness for the project and implementation activity was provided; the structural model of the term “modeling” as well as the conceptual and logical scheme for the innovative activity was represented. The specification of the technology of the project-implementation activity was described; the purpose of this process was defined; the system of the development of a teacher’s professional potential as an integrated index of the readiness to implement innovations was represented; the author’s definition of the logics of the scientific and methodological project implementation of innovations was provided; the corresponding conclusions were generalized.

Keywords: innovative activity, project and implementation activity, projecting, project.